

1961 - 1981 YILLARI ARASINDA ÜLKEMİZİN ÜNİVERSİTER ORTAMI VE BU DÖNEMDE A.Ü.T.F. MECMUASI

Berna Arda* Ayten Kayı Cangır**

Ülkemizde tıp yayıncılığının kökeni ancak 19. yüzyıl ortalarına kadar inmektedir (5,11,12). Basım ve yayım işlerinin ülkemize yüzlerce yıllık bir gecikmeyle girmesi tıp dergilerinin hayata geçmesindeki bu gecikmeyi de açıklayabilmektedir. Tıp dergilerinin analitik bir biçimde ve yayımlandıkları dönemle ilişkilerini sorgulayarak incelenmeleri oldukça yararlı sonuçlar verecektir. Biz bu çalışmamızda Fakültemiz dergisinin gelişimini irdelerken, söz konusu zaman diliminde ülkemizin üniversite ortamına da ışık tutmayı amaçladık. Öyle ki üniversiteler yaşamı biçimlendiren kimi olayların, çıkan yeni yasaların ve yönetmeliklerin tıbbi yayıncılığa nasıl yansıdığını ve ne gibi değişimler yarattığını da belirlemek istedik. Elimizdeki sayısal verileri (sonuçları) onları ortaya çıkaran nedenleri açıklamaya çalışarak değerlendirdik.

Türkiye'deki Üniversite Yasaları :

İncelediğimiz dönem, ülkemizde 27 Mayıs 1960 devrimini izleyen 20 yıllık süreyi kapsamaktadır. 27 Mayıs'ın yarattığı özgürlük ve demokrasi ortamının öğelerinden birisi de kuşkusuz üniversitelerimiz olmuştur. Türkiye'de 1933 üniversite reformunu izleyen ilk yasal düzenlemeler 1946 da gerçekleştirilmiştir. 13.6.1946'da kabul edilen ve 18.6.1946 tarihinde yayınlanan 4936 sayılı yasa 27 yıl süreyle ülkemizin üniversiter işleyişini biçimlendirmiştir (15). Söz konusu yasada üniversiteler; fakültelerden, enstitü, okul ve bilimsel kurumlardan oluşmuş özerkliği ve tüzel kişiliği olan yüksek bilim, araştırma ve öğretim birlikleri olarak tanımlanmış; fakültelerin de bilim ve yöntem özerkliğine ve tüzel kişiliğe sahip oldukları vurgulanmıştır. 4936 sayılı bu yasaya

* A.Ü. Tıp Fakültesi Deontoloji Anabilim Dalı, Doç. Dr.

** A.Ü. Tıp Fakültesi Göğüs Cerrahisi Anabilim Dalı, Dr.

Geliş Tarihi : Aralık 14, 1993

Kabul Tarihi : Ocak 18, 1995

göre Milli Eğitim Bakanı üniversitelerin başıdır, onları ve bağlı kurumları denetlemek, üniversitelerarası kurula başkanlık etmek... hükümet adına Milli Eğitim Bakanının görev ve sorumluluğu olarak kabul edilmiştir.

Bu yasaya göre «öğretim üyesi» ünvanı üniversite doçentleri, profesörleri ve ordinaryus profesörlerini kapsamaktadır. Doçentlik ünvanını elde etmek için tıpta uzmanlık ya da bilim doktorası yapıldıktan sonra adayın en az iki yıl aynı konuda eylemli olarak çalışması öngörülmektedir. Yabancı dil sınavını başaran adayın üniversitelerarası kurulca düzenlenecek jürinin bilim sınavında da başarılı olması gerekmektedir.

4936 sayılı yasada belirtilen ordinaryus profesörlük için en az beş yıl profesörlük yapmış olmak; üstün nitelikli bilimsel araştırmalar ve yayınlar yapmış bulunmak ve meslekteki üstün başarılarıyla tanınmış olmak gibi koşullar öngörülmüştür.

27.10.1960 tarihinde kabul edilen 114 sayılı, üniversiteler öğretim üyelerinden bazılarının vazifelerinden affına ve bazılarının diğer fakülte ve yüksekokullara nakline dair kanun ile bir kısım öğretim üyesi üniversitelerden ayrılmıştır. Ord. Prof. Dr. Tefik Remzi Kazancıgil, Ord. Prof. Dr. Kazım İsmail Gürkan, Ord. Prof. Dr. İhsan Şükrü Aksel, Prof. Dr. Müfide Küley, Prof. Dr. Feridun Nafiz Uzluk, Prof. Dr. Celal Ertuğ'un da aralarında bulunduğu bu öğretim üyelerinden bir bölümü daha sonra yeniden üniversitedeki görevlerine dönmüşlerdir (16).

27.10.1960 kabul tarihli 115 sayılı yasa ile de 1946 tarihli Üniversiteler Kanunu'nda bazı değişiklikler yapılmıştır (17). Buna göre «ordinaryus profesörlük» ünvanı ve yetkileri kaldırılmıştır. Üniversitelerin, doğrudan Milli Eğitim Bakanı'na bağlı olma durumuna son verilmiş, doçentliğe başvuracak adayın en az dört yıl eylemli olarak çalışma zorunluluğu getirilmiştir.

İncelediğimiz dönemde çıkarılan son yasa ise 1750 sayılı «Üniversiteler Kanunu»dur (19). 20.6.1973 tarihinde kabul edilmiş ve 14587 nolu Resmi Gazete'de 7.7.1973'de yayınlanmıştır. Söz konusu yasa ile üniversitelerin öncelikle bilimsel çalışma yapılan öğretim ve yayın birlikleri olduğu vurgulanarak özerklikleri ve tüzel kişilikleri korunmuştur. Yüksek Öğretim Kurulu'nun yalnızca üniversitelerarası koordinatörlük yaptığı ve önerilerde bulunmakla görevli olduğu 1973 yasında, üniversitelerin işleyişinde üniversite senatolarının önemli işlevlere sahip oldukları görülmektedir.

Bu yasada öğretim üyelerinin sadece üniversite doçentleri ve üniversite profesörlerinden oluştuğu belirtilmektedir. Öğretim üyelerinin bilimsel araştırma ve yayımlar yapmaları öncelikli görevleri olarak vurgulanmaktadır. Bu dönemde doçentlik sınavları «yabancı dil, doçentlik tezi, kollokyum ve deneme dersleri» aşamalarından oluşmaktadır.

Bu çalışmada yer verilen bir başka mevzuat örneği de «Tababet İhtisas Tüzüğü»dür (13,18). 1219 sayılı yasanın 9. maddesine göre belirlenen söz konusu tüzük 1960, 1962 ve 1973'te geçirdiği değişikliklerle, ülkemizde hangi ana dallarda ve hangi yan dallarda tıpta uzmanlık eğitimi yapılacağını ve bunun koşullarını açıklayan bir nitelik taşımaktadır. Tıptaki bilimsel bilgi birikiminin giderek artması ister istemez bu dalgalanmayı gündeme getirmiştir. Bu durum çalışmamızda belli bir döneme kadar iç hastalıkları kliniğine ait yayın sayısının, yine henüz çocuk ve plastik cerrahi gibi yan dalların ayrılmaması nedeniyle genel cerrahi alanında yapılan yayınların belirgin biçimde çok fazla olmasını açıklamaktadır.

A.Ü. Tıp Fakültesi'nin 1961 - 80 Arasındaki Gelişimi :

Atatürk Türkiye'sinin ilk tıp fakültesi olan Ankara Tıp Fakültesi'nin incelediğimiz bu dönemdeki gelişimi; hem üniversite yasalarındaki değişikliklere paralel bir biçimde, hem de fakültenin yeni mekan olanaklarına kavuşmasını yansıtarak olmuştur.

Bu dönemde «Anesteziyoloji Kürsüsü»nün kurulması (1962), «Çocuk Hastalıkları ve Bakım Kürsüsü»nün yeni binasına taşınması (1963), «Göz Hastalıkları Kliniği»nin yeni binalarına geçmesi (1964), «Dekanlık ve Temel Bilimler» binasının hizmete girmesi (1967), «Göğüs Hastalıkları ve Psikiyatri Klinikleri»nin hastane binalarının açılması (1972)... İlk akla gelen yapı değişiklikleri olarak sıralanabilir (2,6,7,8,9, 14).

İncelediğimiz dönemde dile getirilmesi gereken bir başka önemli nokta da Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi'nin, Hacettepe (1963), Diyarbakır (1967), Antalya (1973), Tıp Fakülteleri'nin ve Ankara Dış Hekimliği Fakültesi'nin (1973) kurulmasında ve geliştirilmesinde çok etkin biçimde rol almasıdır. Bu etkinlik kurucu dekanlık yapmaktan, bu yeni okullarda kadrolu ya da kadrosuz öğretim üyeliği almaya kadar geniş bir yelpazede değerlendirilebilir (3,4,10).

AÜTF Mecmuasının 1961 - 81 Yılları :

Bu dönemde fakülte dergisi 24x16,5 cm. boyutlarında mavi-beyaz karton kapaklı olarak çıkarılmıştır. Ön yüzde üstte siyah harflerle «ANKARA ÜNİVERSİTESİ» ve altında daha büyük karakterlerle ve beyaz olarak «TIP FAKÜLTESİ MECMUASI» yazılıdır. 1953'ten beri kapağın alt kısmında derginin İngilizce adı da yer almaktadır. («The Journal of the Faculty of Medicine University of Ankara»).

Fakülte amblemi iki yılının çevrelediği bir daire içinde, üst tarafında kuruluş yılı «1945», ortada «A.Ü. Tıp Fakültesi» ve altta da «Ankara sözcüklerini içerecek biçimde mavi fon üzerine beyaz olarak ön kapağın sol alt köşesine yerleştirilmiştir.

Bu dönemde ayrıca, Cumhuriyet'in kuruluşunun 50. yıl dönümü nedeniyle, 1973 yılının dergi kapaklarında özel amblemlere de yer verilmiştir.

1961 - 91 yılları arasında derginin basılmasını Türk Tarih Kurumu'nun, Ankara Üniversitesinin Basımevleri, Güzel İstanbul Matbaası, Baylan Matbaası, Yargıçoğlu Matbaası gibi farklı kurumlar gerçekleştirmiştir; ancak bu dönemin son sayıları fakültenin kendi matbaasında basılabilmektedir.

Derginin Yayın Sorumluları :

A.Ü.T.F. Mecmuası ilk çıkmaya başladığı 1947 yılında ki sayılarında yer alan «Yazı Heyeti» daha sonra yerini «Yayın Kurulu»na bırakmıştır. 1971'den itibaren söz konusu kurulun Prof. Dr. N. Arı'nın başkanlığında ve Prof. Dr. T. Akyol ile Prof. Dr. Ş. Eraslan'ın ve daha sonra Prof. Dr. S. Kandilci'nin üyeliği ile yürütüldüğünü görüyoruz.

1972 ortalarında bu kurul K. Türker, A.O. Çavdar ve A. Arcasoy'dan oluşmuştur. 1974 yılından 1977 yılına kadar A. Gürgüç, Ş. Kaymakçalan, N. Arı, D. Uğur, T. Akyol, K. Arıncı, S. Yumuturuğ, Ö. Uzun-alimoğlu, M. Tosunoğlu, L.S. Yaman, A. Arcasoy, N. Esmer, K. Bilgin ve E. Işıkman'dan oluşan bir yayın kurulu bu görevi yürütmüştür.

1978 - 80 arasında ise Prof. Dr. H. Aktan'ın başkan, Ş. Eraslan, S. Kaymakçalan, İ. Özdemir ve K. Türker'in üye olarak katıldığı bir yayının komisyonu görev almıştır.

1981 yılının ilk sayısından itibaren de yayının komisyonunda C. Sungur başkan ve H. Aktan yayının yönetmeni, Z. Durusu, Ş. Eraslan, İ. Özdemir ve T. Yorulmaz üye olarak görev almıştır.

AÜTF Mecmuasının Sürekliliği :

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Mecmuası 1961 - 81 döneminde yılda dört sayı halinde yayınlanma ilkesini sürdürmüştür. Bu zaman diliminde, 1970 - 73 arasında olduğu gibi, yılda altı sayının da yayınlandığı görülmektedir. Toplam altı sayının çıktığı bu yıllarda ciltler ve ilgili sayılar aşağıda verilmiştir (Tablo : 1).

Tablo : 1 - Bu dönemde derginin çıkardığı ciltler, sayılar.

YIL	CİLT	SAYI
1961	14	1,2,3,4
1962	15	1,2,3,4
1963	16	1,2,3,4
1964	17	1,2,3,4
1965	18	1,2,3,4
1966	19	1,2,3,4
1967	20	1,2,3,4
1968	21	1,2,3,4
1969	22	1,2,3,4
1970	23	1,2,3,4,5,6
1971	24	1,2,3,4,5,6
1972	25	1,2,3,4,5,6
1973	26	1,2,3,4,5,6
1974	27	1,2,3,4
1975	28	1,2,3,4
1976	29	1,2,3,4
1977	30	1,2,3,4
1978	31	1,2,3,4
1979	32	1,2,3,4
1980	33	1,2,3,4
1981	34	1,2,3,4

Derginin Özel Sayıları ve Ekleri :

İncelediğimiz bu dönemde, A.Ü.T.F. Mecmuası'nın çıkardığı tek özel sayı, genç yaşta kaybedilen Prof. Dr. Demir Uğur (1927 - 77)'un anısına armağan edilen 30. cildin 3. sayısıdır. Bu yıllar arasında gözlenen bir özellik de derginin çıkarmış olduğu ek (supplementum)lerdir.

Söz konusu eklerden ilki 1961'de 2. sayısı ile birlikte basılmış olan Ord. Prof. Dr. Abdulkadir Noyan'ın «Ödemli Hastalar, Tetani Hastalığı, Ruam Hastalığı» başlığını taşımaktadır. Ortalama 20 - 25 sayfa-lık bir uzunluğu olan bu eklerden toplam 119 adet çıkmıştır ve sonun-cuları 1977 yılında 30. cildin ilk sayısı ile birlikte basılmış olan sekiz tanesidir (112 - 119).

Tablo - 2 : 1961 - 1981 yılları arasındaki makalelerin türlerine göre dağılımı.

Yıllar	Derleme	Vaka S.	Klinik Ar.	Lab. Araş.	Epidem.	Toplam
1961	12	30	12	6	4	64
1962	18	17	18	6	4	63
1963	15	15	12	7	2	51
1964	16	23	14	5	—	58
1965	24	33	13	8	1	79
1966	27	21	21	7	5	81
1967	13	20	14	13	4	64
1968	28	24	30	10	4	96
1969	13	32	24	11	3	83
1970	42	43	63	6	6	160
1971	23	33	36	19	6	117
1972	30	33	42	21	4	130
1973	23	24	44	28	3	122
1974	15	17	32	8	2	74
1975	14	14	22	14	4	68
1976	9	16	32	5	1	63
1977	13	16	32	16	—	77
1978	8	18	23	4	1	54
1979	13	14	19	14	—	60
1980	15	21	35	14	3	88
1981	20	19	33	17	1	90
TOPLAM	391	483	571	239	58	1742
%	23	27	33	14	3	100

Derginin İç Düzeni :

A.Ü.T.F. Mecmuası incelenen bu dönemde, iç düzenliliğe yönelik olarak, derginin ilk sayfası «içindekiler» ve sonraki İngilizce «contents» olarak ayrılmıştır. Ancak buradaki «orjinal yazar», «vaka takdimle-ri»... gibi ayrımlar yerine, derginin 1947-60 yılı incelemesinde de kul-landığımız bölümlendirme, yazıların niteliksel olarak sınıflandırılma-

sında temel alınmıştır; klinik araştırma, laboratuvar çalışması, epide-
miyolojik araştırma... (1).

Buna göre makale türlerinin ve sayılarının 1961 - 81 yılları arasın-
daki dağılımı şöyle gözükmektedir : Tablo : 2

İncelenen dönemde A.Ü.T.F. Mecmuası'nda yer alan yazıların bö-
lüm ve yıllara göre dağılımı Tablo : 3'te gösterilmiştir.

Tablo- 3: 1961 - 1981 yılları arasında AÜTF Mecmuası'nda
yer alan makalelerin bölümlere ve yıllara göre dağılımı.

BÖLÜMLER	YILLAR													TOPLAM								
	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73		74	75	76	77	78	79	80	81
Adli Tıp	-	1	1	-	2	-	-	1	1	-	2	1	-	-	-	-	-	1	-	1	-	11
Anatomi	3	-	-	-	-	1	-	3	-	1	1	-	-	-	2	3	1	1	2	-	-	18
Anestezi.	-	1	-	1	-	-	-	-	-	2	2	4	3	-	2	-	-	-	2	2	1	20
Biyokimya	-	-	-	1	1	2	-	1	1	2	1	2	3	-	1	-	6	-	1	2	2	26
Cocuk H.	-	-	-	1	4	5	4	8	5	8	4	7	8	8	2	5	9	4	4	2	7	95
Dermatolo.	2	2	-	1	1	1	2	-	-	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	12
FTR	-	-	-	-	-	1	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	10
Fizyoloji	3	2	-	1	2	-	-	-	-	1	1	3	1	-	3	1	1	-	-	-	-	19
Fizyopato.	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	-	-	-	-	-	2	10
Farmakoloji	-	2	5	3	7	2	6	7	-	5	3	4	2	2	2	1	-	1	-	1	2	55
Göğüs Hast.	-	-	-	1	2	-	-	-	3	2	-	2	4	-	1	1	-	1	2	-	-	19
" C.+KVS	-	-	-	-	-	4	-	-	3	3	8	10	12	8	9	9	15	6	4	4	4	99
Göz Hast.	-	-	-	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4
Genel Cer.	7	8	11	6	17	10	6	14	21	29	30	30	16	15	8	9	5	14	7	13	15	301
Histoloji	1	1	-	-	-	-	1	1	-	-	1	-	1	-	1	-	2	1	2	-	2	14
Hijy.+HalkS.	7	3	4	2	1	3	-	-	2	6	1	3	-	6	1	-	1	-	1	1	-	42
Hematoloji	-	-	-	-	-	1	1	-	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5
İç Hast.	23	17	7	11	15	11	6	24	16	21	8	12	18	4	8	5	5	4	6	9	5	235
Kardiyoloji	-	-	-	-	-	-	1	3	2	3	2	2	6	3	-	2	1	3	1	4	5	38
Gastroent.	1	2	-	1	1	1	2	2	1	6	2	7	2	6	7	6	3	1	6	7	5	69
Endokrinol.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-	2	4	3	2	3	3	-	22
İntan Hast.	-	1	1	1	1	1	-	2	6	4	1	1	2	4	3	2	-	-	3	-	-	42
İstatistik	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	2
Kadın H+Döğ.	3	4	4	8	9	16	16	5	6	19	14	12	19	8	1	6	9	5	2	5	3	174
KBB	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	2	-	-	-	-	-	-	1	2	1	9
Med. Biyol.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	2
Med. Genetik	-	-	-	-	-	-	1	2	2	2	1	1	-	-	2	-	1	1	-	-	-	13
Med. Fizik	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	2	-	1	-	-	-	-	1	1	1	7
Mikrobiyolo.	1	1	1	-	1	1	5	1	-	2	-	1	2	1	-	2	-	-	3	4	-	26
Nöroloji	1	-	-	1	3	2	1	1	3	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	14
Nöroşirürji	-	-	-	-	-	-	1	3	5	5	2	3	1	1	1	3	2	-	2	-	-	29
Nükleer Tıp	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	1	-	5
Ortopedi	1	3	2	1	3	6	1	7	1	8	3	6	1	2	1	2	4	3	-	1	3	59
Patoloji	-	-	1	2	-	2	2	-	3	2	2	1	2	3	1	-	-	3	2	1	-	27
Pat anatomi	2	2	4	1	1	-	-	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16
Plastik cer.	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Psikiyatri	4	-	-	-	1	-	3	-	2	6	1	-	-	-	1	1	2	-	6	1	2	30
Radyoloji	-	2	2	1	1	3	1	1	-	-	1	-	1	1	-	1	2	1	-	2	-	20
Radyobiyo.	-	-	-	-	-	-	3	-	1	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7
Tıp Tarihi	-	-	-	-	4	1	3	1	2	-	1	3	-	1	-	3	-	-	-	1	1	21
Uroloji	5	11	3	3	3	4	5	7	5	10	6	6	3	3	1	1	1	3	2	0	13	113
TOPLAM	64	63	51	58	79	81	64	96	83	160	117	130	122	74	68	63	77	54	60	88	90	1742

Sonuç :

A.Ü.T.F. Mecmuası'nın incelendiği bu 20 yıllık dönemde başlıca aşağıdaki ögeler üzerinde durulabilir :

1 — Ele alınan bu dönemde dergide toplam 1742 makale basılmıştır. Derleme ve vaka sunuşlarının toplamı sıra ile % 23 + % 27 yani tüm yazıların % 50'yi oluşturmaktadır. Bir önceki dönemde (1947-60 arasında) % 72,8 olarak belirlenmiş bu oranın % 50'ye düşmüş olması anlamlı ve olumlu bir gelişme olarak değerlendirilebilir. Bir başka açıdan bakıldığında 1960 öncesinde yalnızca % 27,2 oranında yer almış olan «Klinik araştırma + Laboratuvar araştırmaları + epidemiyolojik araştırmalar» % 50'ye çıkmıştır.

2 — Tıptaki bilimsel bilgi birikiminin artışına paralel biçimde uzmanlık alanlarının giderek çoğalması da bu dönemde başlamıştır. Bu nedenle, kardiyoloji, gastroenteroloji ve endokrinoloji bu dönemde bağımsız birer kürsü olduklarından, iç hastalıklarından ayrıca değerlendirilmişlerdir.

İncelediğimiz bu tarihler arasında «Anesteziyoloji ve Reanimasyon Kürsüsü»nün kurulması (1963), «Nöroşirurji kürsüsü»nün Genel Cerrahi'den ayrılarak ayrı bir kürsü haline gelmesi (1965), daha önce 1. Cerrahi ve Göğüs Hastalıkları Kürsüsü içinde hizmet veren «Göğüs Cerrahisi» bölümünün önce ayrı bir kürsü haline gelmesi (1966) ve ardından da Kardiovasküler Cerrahi hizmetlerini de vermeye başlaması (1974)... gibi yenilikler de «Tıpta Uzmanlık Tüzüğü»nün getirdiği değişiklikler doğrultusunda, A.Ü.T.F.'nin gelişmesinde rol oynamıştır.

5.4.1973 tarihli «Tababet Uzmanlık Tüzüğü» 40 ana dalı ve 26 yan dalı kapsamaktadır.

Bu gelişmelerin ışığında, 1947 - 60 yılları arasını kapsayan çalışmamızda yer alan «Fitizyoloji», «Sıtma Enstitüsü», «Nöropsikiyatri» gibi alanlar değerlendirme dışı kalmışlardır.

3 — A.Ü.T.F. Mecmuası özelinde tıbbi yayıncılık anlayışının değerlendirmeye çalışıldığı bu makalede dikkati çeken bir başka özellik, disiplinler arası araştırmaların 1960'dan sonra çarpıcı bir biçimde artmış olmasıdır. Bir önceki dönemde 377 makaleden yalnızca 8 tanesi farklı alanların ortak çalışmasının ürünü iken, bu dönemde 172'ye çıkmıştır. Her iki dönemin oransal olarak karşılaştırılması yapıldığında interdisipliner çalışmaların toplam çalışmalara oranının % 2.12'den % 10'a yükseldiği görülmektedir.

4 — 1960'ların ilk yıllarından başlayarak tıp yayıncılığımızda belli ilkelerin kabul edildiğine daha önceden değinilmişti. Buna paralel olarak A.Ü.T.F. Mecmuası da yayın ilkelerini belirginleştirmiş, bilimsel yayın kurallarını kesin çizgilerle saptanmıştır «Materyal ve Metod», «Bulgular», «Tartışma», «Sonuç» gibi bilimsel makalelerin ana bölümlendirilmesi, kaynakların uluslararası genel kabule uygun bir biçimde yazılması ve ana metin içinde gösterilmesi, makalelerin sonunda mutlaka yabancı dilde (ingilizce ağırlıklı) bir özet bulunması bu dönemden itibaren nitelikli bir yayının «olmazsa olmaz» koşullarını oluşturmaktadır. 1960'larda yerleşmeye başlayan bu kurallar yerleşik biçimde günümüze kadar hemen hiç değişiklik olmaksızın gelmiştir.

5 — 1961, 1966, 1967, 1969, 1979, 1980 ve 1981'deki ciltlerin son sayılarında yazar ve konu indeksleri verilmiştir. Bu durum, 1995'deki A.Ü.T.F.'nin 50 kuruluş yıldönümüne onun çıkardığı tüm yayın organlarını (A.Ü.T.F. Mecmuası+İngilizce yayınlanan «Journal») indekslerini eksiksiz oluşturabilme çabalarına yardımcı olacaktır.

Sonuç olarak A.Ü.T.F. Mecmuası'nın incelenen bu dönemde bilimsel yayın standardizasyonunu yakalayabildiğini, yayınlarda interdisipliner çalışmalara önceki döneme kıyasla daha ağırlık verildiğini, makalelerde olumlu bir gelişme olarak bilimsel metodoloji açısından klinik araştırma + laboratuvar çalışması + epidemiyolojik araştırmaların ağırlık kazanmış olmasını vurgulamalıyız.

ÖZET

Bilindiği gibi Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk Tıp Fakültesi'dir. 1945 yılında kurulmuş ve iki yıl sonra kendi adını verdiği dergisini de yayınlamaya başlamıştır.

Bu makalede Fakülte Dergisi'nin ikinci yirmi yılı (1961 - 1981) retrospektif olarak değerlendirilmiştir. Bu dönemdeki yasal düzenlemelerden, mevzuattaki değişikliklerden ve fakültenin gelişiminden kısaca sözedilmiştir.

Anahtar sözcükler : Tıp yayıncılığı, Tıp Tarihi.

SUMMARY

The Journal of the Faculty of Medicine University of Ankara (1961 - 81)

As generally known, the Faculty of Medicine University of Ankara is the first medical school founded in Turkey under the Republican regime. It has been established in 1945. Two years later (1947) it's journal was started to be published.

In this article, the second twentieth years (1961 - 81) of the journal of the Faculty is retrospectively evaluated.

In this period, the legal regulations, the changes of the health rules, the evaluation of the medical school are also considered.

Key Words : Medical Publication, History of Medicine.

KAYNAKÇA

1. Arda B Yılmaz O : A.Ü.T.F. Mecmuası'nın 1947-60 Yılları Arasındaki Gelişiminin Retrospektif Olarak İncelenmesi. A.Ü.T.F. Mec. Vol. 46 : 1-14, 1993.
2. Demirağ B : «Çocuk Hastalıkları ve Bakımı Kürsüsü» Atatürk'ün Doğumunun 100. Yılında A.Ü. Tıp Fakültemiz s : 202-204, A.Ü.T.F. Basımevi Ankara 1981.
3. Ege R : Cumhuriyetin 50. Yılında A.Ü.T.F.'nin Gelişimi. s : 3, 21-23, 191-193, 618-637, Başbakanlık Basımevi, Ankara 1974.
4. Ege R : Atatürk'ün Doğumunun 100. Yılında A.Ü. Tıp Fakültemiz. s : 10, 155-156. A.Ü.T.F. Basımevi, Ankara 1981.
5. Kazancıgil A Solak V : Türk Tıp Dergileri ve Süreli Yayınları Üzerine Analitik Bir İnceleme (1849-1981) Cerrahpaşa T.F. Dergisi, 12 : 373-382. 1981.
6. Köksal C : «Psikiyatri Kürsümüz». Atatürk'ün Doğumunun 100. Yılında A.Ü. Tıp Fakültemiz. s : 584-587 A.Ü.T.F. Basımevi, Ankara 1981.
7. Menemenli N : «Göğüs Hastalıkları ve Tüberküloz Kürsümüz». Atatürk'ün Doğumunun 100. Yılında A.Ü. Tıp Fakültemiz. s : 373-377, A.Ü.T.F. Basımevi, Ankara, 1981.
8. Örgen C Abadan S : «Göz Hastalıkları Kürsümüz». Atatürk'ün Doğumunun 100. Yılında A.Ü. Tıp Fakültemiz, s : 412-414 A.Ü.T.F. Basımevi, Ankara, 1981.
9. Paykoç R : «Anesteziyoloji ve Reanimasyon Kürsümüz». Atatürk'ün Doğumunun 100. Yılında A.Ü. Tıp Fakültemiz, s : 188-190, A.Ü.T.F. Basımevi, Ankara, 1981.
10. Payzın S Günalp İ İşbilir V : A.Ü. Tıp Fakültesi'nin Dünü Bugünü, Yarını. s : 142-151, A.Ü. Basımevi, Ankara 1967.
11. Tanyeli AH : Memleketimizde İlk Çıkan Mecmua «Vekayii Tıbbiye» (1844-1853) Poliklinik 4 : 323-329. 1937.
12. Taşkiran N : İlk Tıp Dergisi Vekayi-i Tıbbiye'nin Fransızca Nüshası Gazete, Medicale de Constantinople mu? Haseki Tıp Bülteni 7 : 1-12, 1969.
13. Unat EK : Dünya'da ve Türkiye'de 1850 yılından sonra Tıp Dallarındaki İlerlemenin Tarihi, s : 11-13, Gürtaş Matbaası, İstanbul, 1988.
14. Uruk G : «Göğüs ve Kardiyovasküler Cerrahisi Kürsümüz». Atatürk'ün Doğumunun 100. Yılında A.Ü. Tıp Fakültemiz, s : 388-397, A.Ü.T.F. Basımevi, Ankara 1981.
15. 4936 Sayılı Üniversite Yasası Metni : 13.6.1946 - 18.6.1946.
16. 114 Sayılı Üniversite Yasası Metni : 27.1.1960.
17. 115 Sayılı Üniversite Yasası Metni : 27.10.1960.
18. 1219 Sayılı Yasa : 9. Maddesine 1960, 62. 73'de yapılan ekler. «Tababet-i Şuabat-ı Sanatların Tarz-ı İcrasına Dair Kanun».
19. 1750 Sayılı Yasa : 20.6.1973.